

การพัฒนาวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรม การเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก*

สุชานาฏ ไชยวรรณ** วไลพร เมฆไตรรัตน์**

(วันที่รับบทความ: 2 พฤศจิกายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ: 23 พฤศจิกายน 2565; วันตอบรับบทความ: 8 ธันวาคม 2565)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ศึกษาผลการใช้วัตกรรมการก่อนและหลังการใช้วัตกรรมการ 3) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่ใช้วัตกรรมการ วิเคราะห์การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สร้างและพัฒนาวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ตอนที่ 2 การทดลองใช้วัตกรรมการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยและครูปฐมวัยโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จำนวน เด็กปฐมวัย 318 คน และครู 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยการใช้วัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) แบบประเมินระดับทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย 3) แบบประเมินความพึงพอใจของครูในการใช้วัตกรรมการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างและพัฒนาวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ไปตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลคือ E1 มีค่าเท่ากับ 87.56 และ E2 มีค่าเท่ากับ 86.03 2) เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเชิงบริหาร หลังการใช้วัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนการใช้วัตกรรมการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ความพึงพอใจของครูที่ใช้วัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: วัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้, ทักษะการคิดเชิงบริหาร, ชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ, เด็กปฐมวัย

* บทความวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ,Suchanad.c@gmail.com, walaypon2504@gmail.com

The Development of Innovative Learning Experiences through a Series of Drama and Role-playing Activities to Promote Executive Thinking Skills in Early Childhood Students in Small-sized Schools^{*}

Suchanad Chaiwanna^{**} Walaiporn Mektraira^{**}

(Received: November 2, 2022; Revised: November 23, 2022; Accepted: December 8, 2022)

Abstract

Step 1: Create and develop innovative learning experiences through a series of drama and role-playing activities to promote early childhood children's executive thinking skills in small-sized schools, and step 2 experiment with the innovative learning experience. The samples were 318 early childhood students and 39 early childhood teachers in small-sized schools under Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 by multi-stage sampling. The data were collected by employing learning plans to develop executive thinking skills in early childhood by using innovative learning experiences through a series of drama and role-playing activities in small-sized schools; assessment form to measure the level of executive thinking skills, and teacher satisfaction assessment form in the use of innovation; analyzed by using mean, standard deviation, and t-test dependent. The results of the research were as follows: 1) The result of creating and developing an innovation for learning experience through a series of drama and role-playing activities to promote executive thinking skills of early childhood children in small-sized schools accorded to the 80/80 criterion with E1 equal to 87.56 and E2 equal to 86.03. 2) Early childhood students had executive thinking abilities after using innovative learning experiences through a series of drama and role-playing activities higher than before using innovations significantly different at 0.01. 3) Teacher satisfaction with innovative learning experiences involving drama and role-playing activities to promote the executive thinking skills of early childhood children in small-sized schools was at the highest level.

Keywords: Innovative Learning Experiences, Executive Thinking Skills, Series of Drama and Role-playing Activities, Early Childhood

^{*} Research Article, Nakhon Sawan Rajabhat University

^{**} Lecturer of Early Childhood Education program in Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, Suchanad.c@gmail.com, walaipon2504@gmail.com

บทนำ

ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการคิด ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ตาม (2) ความว่า “ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา” ในปี พ.ศ.2545 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ด้วยการกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 1) ซึ่งการคิดเป็นความสามารถของสมองที่ประมวลข้อมูลที่ได้จากการรับรู้มาสร้างเป็นองค์ความรู้ในตน ซึ่งสามารถพัฒนาขึ้นได้ตั้งแต่วัยเรียน “กระบวนการคิด” จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น เช่นเดียวกับการศึกษาปฐมวัย ซึ่งปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดใน “หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560” ในการกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 26) สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เกี่ยวกับเรื่องการคิดในข้อที่ 10 ว่า “มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย” และพัฒนาการเกี่ยวกับกระบวนการคิดของเด็กในแต่ละวัยคือ เด็กอายุ 3 ปี สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ เด็กอายุ 4 ปี พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ เด็กอายุ 5 ปี พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูปฐมวัยและผู้เกี่ยวข้องต้องพิจารณาในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนการคิดให้เหมาะกับเด็กแต่ละวัย โดยนำสาระการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัดการกิจกรรมให้กับเด็กในลักษณะบูรณาการ ไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ให้ฝึกทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก ได้แก่ ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงทักษะการคิดเชิงบริหาร ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการคิดของเด็กปฐมวัย

การคิดเชิงบริหาร ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Executive Functions” หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า EF เป็นทักษะในการทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยให้เกิดการกำกับตนเอง เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายได้ โดยมีสมองส่วนหน้าสุด (Prefrontal Cortex : PFC) ทำหน้าที่เป็น CEO ทำงานร่วมกับสมองอีกหลายส่วน ช่วยให้เกิดการกำกับตนเองในด้านอารมณ์ ความคิด และการกระทำ ไม่หุนหันพลันแล่น คิดไตร่ตรองก่อนทำ (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ, 2560) การคิดเชิงบริหาร นับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ที่เด็กต้องเผชิญทั้งกับปัญหา และโอกาสต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาอย่างมากมาย การวางรากฐานของทักษะ EF มีความสำคัญยิ่งต่อการฝึกฝนเด็กให้มีความสามารถในการคิดเป็น ขยับขึงขังใจ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้อยู่กับคนอื่นเป็น ทำงานเป็น รู้จักริเริ่ม รู้จักวางแผน และลงมือทำด้วยความอดสาหะ มีความแน่วแน่ มั่นคงสู่เป้าหมาย

(สุภาวดี ชาญเมธิ, 2559) การคิดเชิงบริหารที่ดีย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่หากเด็กมีความบกพร่องของทักษะ EF ก็จะนำมาซึ่งปัญหาพฤติกรรม และปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมาเมื่อโตขึ้น (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ, 2560) โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กอายุ 3-5 นั้นควรเป็นกิจกรรมที่ค่อย ๆ เปลี่ยนเด็กให้พึ่งพาผู้ใหญ่น้อยลง เมื่อเด็กมีความพร้อมให้เด็กได้ช่วยเหลือตัวเองมากขึ้นและลดการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เช่น การเล่นตามจินตนาการ การอ่านนิทาน การร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลงซ้ำ ๆ หรือการเล่นบทบาทสมมติและเล่นละคร

การเล่นสมมติเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องสอนหรือสาธิตให้ดู เพราะมีความฝันและจินตนาการที่พร้อมจะถ่ายทอดออกมาอย่างเบิกบานใจ เพราะการเล่นสมมติจะตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ที่ต้องการถ่ายทอด หรือสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อโลก รอบตัว ได้ระบายความรู้สึกที่มีอยู่ในใจ ได้นำความรู้ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เรียนรู้มาไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้รอบตัว ปฏิสัมพันธ์และบทบาทของคนในครอบครัวในสังคม มาเล่นสมมติด้วยความรู้สึกเป็นอิสระ ปราศจากความกดดัน การเล่นสมมติจึงมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเด็กปฐมวัยในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านอารมณ์ สังคม และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้เป็นอย่างดี การเล่นสมมติมีหลายๆ ลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นบทบาทสมมติ เชิดหุ่น เล่นละครสร้างสรรค์ ไปจนถึงการเล่นละครเวที ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้อันหลากหลาย ซึ่งการเล่นบทบาทสมมติสามารถพัฒนาไปสู่การเล่นละครที่มีองค์ประกอบหลายอย่างที่เด็กต้องคิด และลงมือทำจริง สร้างการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง การเล่นละครสามารถเริ่มเล่นจากเรื่องราวในนิทานได้ โดยให้เด็กคิดเชื่อมโยงนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับรู้มารวมกับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว และสังเคราะห์ส่งผ่านออกมาเป็นการกระทำ การเล่นละคร หรือการแสดง ส่งเสริมให้เด็กเกิดความเข้าใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งการเล่นละครนำไปสู่การจำลองสถานการณ์ที่ท้ายจริง ช่วงเวลาที่สร้างสรรค์จะเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจตรวจสอบความคิดของตนเองอย่างจริงจัง โดยไม่รู้ตัวบทสนทนาที่เด็กพูดขณะสมมติบทบาทจะสะท้อนว่าเด็กสื่อสารอย่างไร เด็กคิดอย่างไร เกี่ยวกับตัวละครนั้น ส่วนนิทานจัดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับความสะดวกจากครู พ่อ แม่และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ในการนำมาเป็นสื่อกลาง เพื่อสร้างความสนใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดทักษะการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยพฤติกรรมที่ดีงาม และหากยังนิทานนั้นเป็นนิทานที่คัดสรรมาเป็นอย่างดีจะสามารถช่วยพัฒนาสมองของเด็ก ได้แก่ การจดจ่อตั้งใจฟัง เด็กต้องยังจดจ่อจากการไปทำกิจกรรมอย่างอื่น เด็กได้คิด รู้สึก หรือจินตนาการไปตามเนื้อหา โดยนำข้อมูลใหม่ไปเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมในสมอง หากข้อมูลใหม่แตกต่างไปจากข้อมูลเดิม เด็กอาจเกิดการปรับเปลี่ยนความคิด

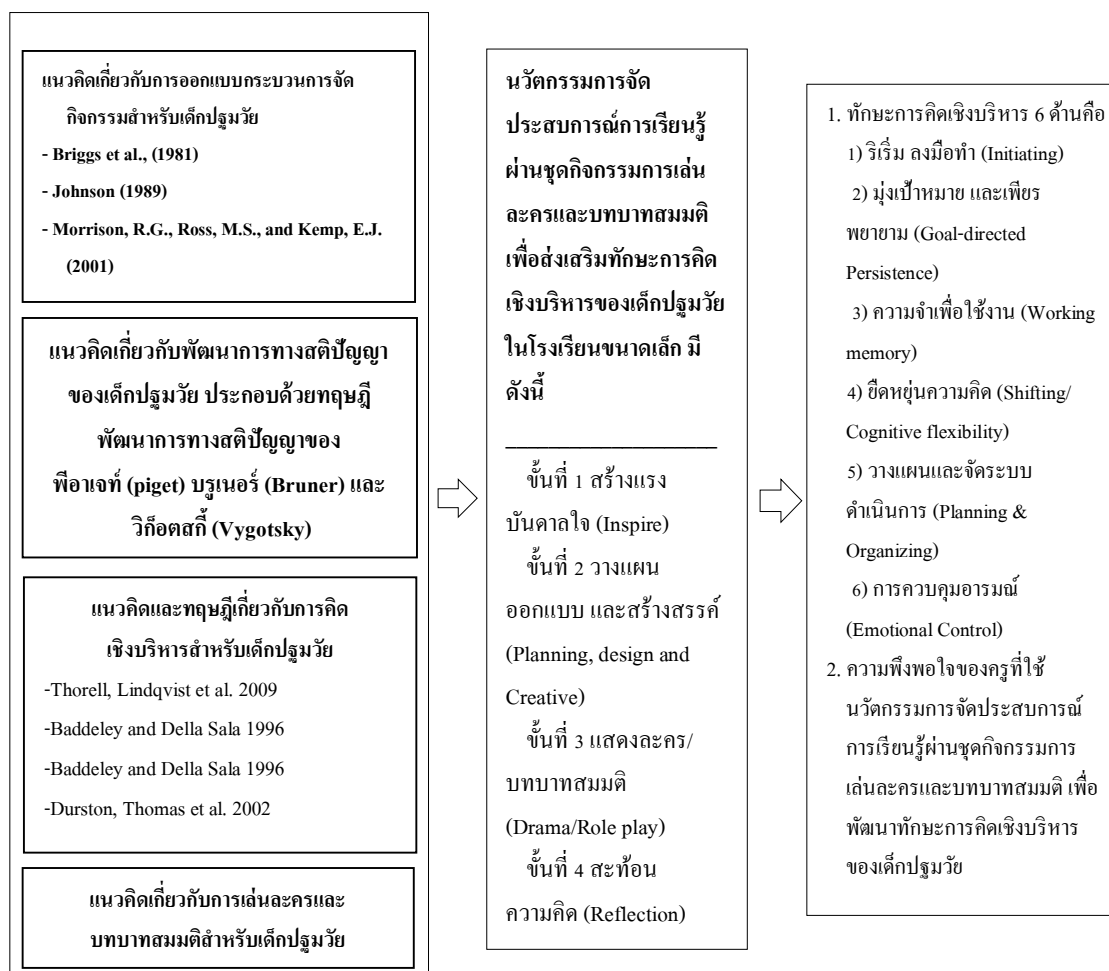
ยามที่นั่งฟัง ภาพอารมณ์ของเด็กจะสงบ หรือไหลลื่นไปตามท้องเรื่อง บางครั้งเนื้อหาอาจพาให้เด็กได้สะท้อนคิดกลับมาถึงตนเอง สอดคล้องกับ สุภาวดี หาญเมธ (2559) ที่กล่าวถึงทักษะ ที่เกิดขึ้นจากการอ่าน รูปทรงสีสันในภาพที่เห็น เสียงอ่านของแม่ที่อบอุ่นชวนฟัง แม้ยังไม่เข้าใจเรื่องราว แต่ก็เกิดความสนใจ ใส่ใจจดจ่อ หน้าหนังสือที่ถูกพลิกเปิด รูปและเสียงที่เปลี่ยนไป ทำให้สมองต้องยืดหยุ่นปรับตัวอ่านซ้ำหลายครั้ง เกิดการบันทึกจดจำ เก็บภาพ เก็บเสียง เก็บเรื่องราวค่อยๆ รู้เรื่องขึ้นตามเวลา จนสามารถหยิบเอาความจำเหล่านั้นมาใช้ได้ การนั่งบนตักนุ่มๆ อยู่ในอ้อมแขนอบอุ่นของแม่ น้ำเสียงอ่อนโยนสร้างความผูกพันที่นำไปสู่ความไว้วางใจ อันเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาและพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยพิจารณา 6 ด้าน คือ ริเริ่ม ลงมือทำ มุ่งเป้าหมาย และเพียรพยายาม ความจำเพื่อใช้งาน ยืดหยุ่นความคิด วางแผน และจัดระบบดำเนินการ การควบคุมอารมณ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก
2. เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ก่อนและหลังการใช้นวัตกรรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่ใช้นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นที่ 1 สร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน โดยเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้าน การศึกษาปฐมวัย

โดยเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ศึกษานิเทศก์ ปฐมวัย และครูตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินคุณภาพของนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. กำหนดเทคนิคกระบวนการจัดประสบการณ์/กิจกรรม โดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ตลอดจนความเหมาะสมกับวัย ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยพิจารณา 6 ด้าน คือ ริเริ่ม ลงมือทำ มุ่งเป้าหมาย และเพียรพยายาม ความจำเพื่อใช้งาน ยืดหยุ่นความคิด วางแผนและจัดระบบดำเนินการ และการควบคุมอารมณ์ ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก มีดังนี้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ	ตารางวิเคราะห์การเล่นบทบาทสมมติและการเล่นละครกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร
1. ขั้นนำ	- สร้างแรงบันดาลใจ (Inspire) จากการเล่นิทาน	จำเพื่อใช้งาน - มีการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เก่า
2. ขั้นสอน	2.1 ให้เด็ก ๆ ร่วมกันวางแผน ออกแบบ และสร้างสรรค์บทละครหรือบทบาทสมมติภายในกลุ่มของตนเอง (Planning, design and Creative)	วางแผนและจัดระบบดำเนินการ - เด็กมีการวางแผนว่าจะเล่นหรือแสดงอะไรต้องเตรียมอะไรบ้าง ริเริ่มลงมือทำ - เด็กสนุกกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ได้ริเริ่มและได้เลือกตัดสินใจที่จะ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่าน ชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาท สมมติ	ตารางวิเคราะห์การเล่นบทบาทสมมติและ การเล่นละครกับการพัฒนาทักษะการคิด เชิง บริหาร
		เลือกที่จะเป็นตัวละครใดหรือแสดงบทบาทใด มุ่งมั่นและเพียรพยายาม – เด็กมีเป้าหมายในการเล่นหรือแสดงและพยายามไปสู่เป้าหมาย ยืดหยุ่นความคิด - เด็กจะได้ฝึกทักษะความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและอาจไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้
3. ขั้นสรุป	- สะท้อนความคิด (Reflection) ทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตนเอง และการแสดงของตนเอง	ควบคุมอารมณ์ – ในระหว่างการเล่นสมมติย่อมต้องเกิดอุปสรรคระหว่างทางที่อาจทำให้เด็กรู้สึกผิดหวังล้มเหลวและมีความขัดแย้งกับเพื่อน แต่เด็กจะพยายามอดทนอดกลั้นและหาวิธีที่จะผ่านอุปสรรคเพื่อให้การเล่นด้วยกันยังคงดำเนินต่อไป

2. กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.1 การประเมิน ใช้วิธีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง

2.2 หลักการจัดประสบการณ์ ได้แก่ บทบาทของครู, การเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น, การส่งเสริมให้เด็กมีความสามัคคีและมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม และเน้นให้เด็กค้นคว้าสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง

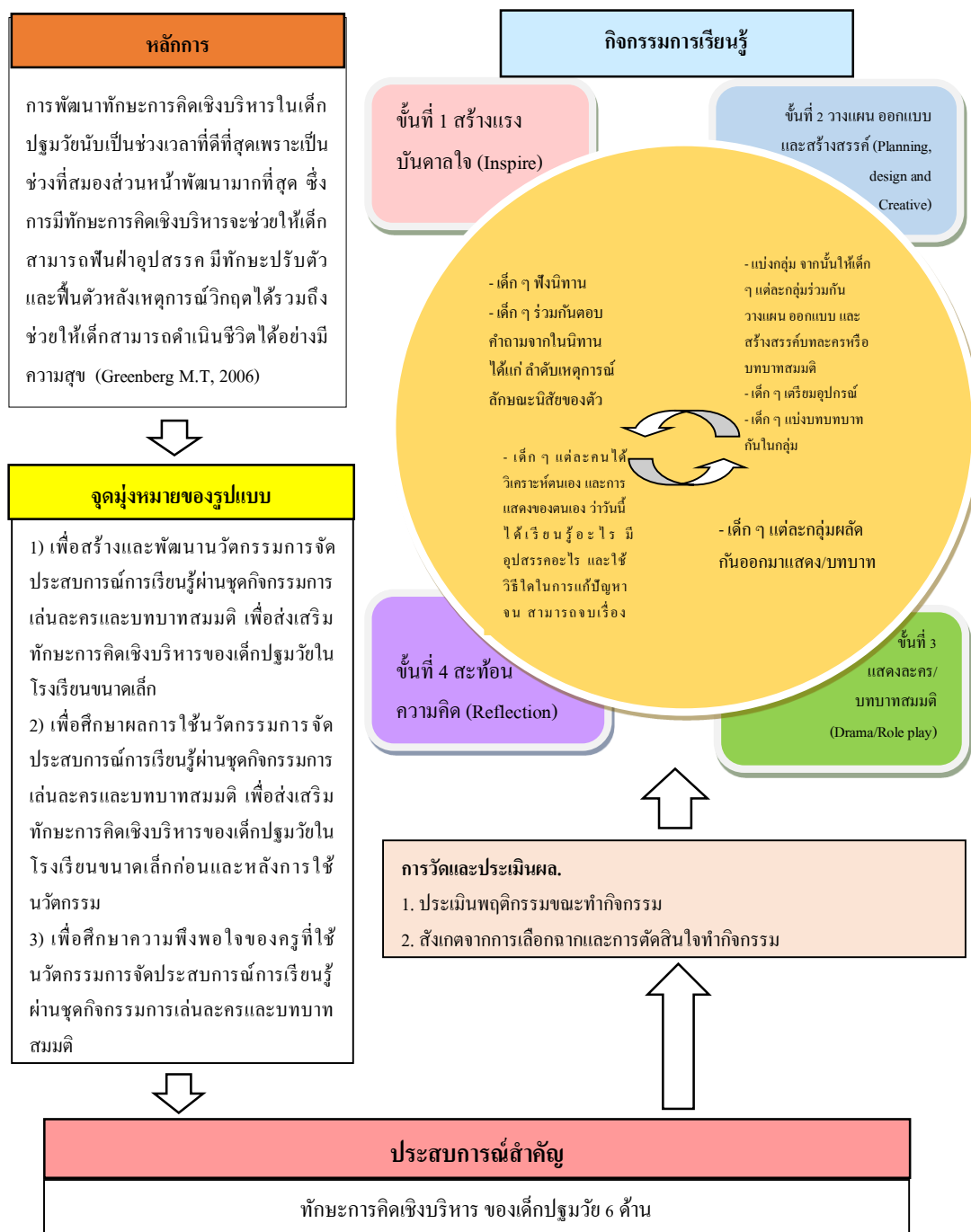
3. การสร้างนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย จากเอกสารและตำราเรียนต่าง ๆ

3.2 ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย จากเอกสารต่าง ๆ จากนั้นสร้างและพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของกระบวนการ

3.3 หากคุณภาพ นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามเกณฑ์ 80/80

3.4 ประเมินผล ปรับปรุงและแก้ไขนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ภาพที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นที่ 2 การทดลองใช้นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

แบบแผนการทดลอง

การจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการ (E)

E1	X	E2
----	---	----

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยและครูปฐมวัย โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวนเด็ก 318 คน และครู 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

2. แบบประเมินการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย

3. แบบประเมินความพึงพอใจของครูในการใช้นวัตกรรม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย รวมถึงเอกสารและตำราเรียน รายวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ รวมถึงกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1.2 สร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลด้วยแบบประเมินระดับทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบประเมินระดับทักษะ

การคิดเชิงบริหาร สำหรับเด็กปฐมวัย และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและประเมินความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง และนำไปหาค่าความเที่ยงตรงความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนกโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เมื่อแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปใช้กับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่ใช้ในวัดผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีการดำเนินการ ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินความพึงพอใจ 2) กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบประเมินความพึงพอใจ 3) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และประเมินความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากนั้นนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน – หลัง ดังต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการทดลองการการจัดประสบการณ์ จำนวน 12 ครั้ง

ตารางที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

ลำดับที่	นิทาน	กระบวนการ	การคิดเชิงบริหาร
1	ประเมินการคิดเชิงบริหาร ก่อนการทดลอง		
2	ลูกหมูสามตัว	1. ขั้นนำ - สร้างแรงบันดาลใจ (Inspire) จากการเล่านิทาน หรือหุ่นมือ	จำเพื่อใช้งาน - เด็กได้ เชื่อมโยงความรู้และ ประสบการณ์เก่า
3	กระต่ายน้อยหนี แม่		
4	ของขวัญของหอย ทาก		
5	เพื่อนรักในป่าใหญ่		
6	ห่านน้อยนัก แก้ปัญหา	2. ขั้นสอน	

ลำดับ	นิทาน	กระบวนการ	การคิดเชิงบริหาร
7	คุณแม่ไก่แดงแสนขยัน	- ให้เด็ก ๆ ร่วมกันวางแผน ออกแบบ และสร้างสรรค์บทละครหรือบทบาทสมมติ ภายในกลุ่มของตนเอง - แสดงละคร/บทบาทสมมติ	วางแผนและจัดระบบ ดำเนินการ – เด็กมีการวางแผนว่าจะเล่นหรือแสดงอะไรต้องเตรียมอะไรบ้าง
8	เอลเมอร์		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สัปดาห์	นิทาน	กระบวนการ	การคิดเชิงบริหาร
9	แมว11ตัวกับยักษ์อุฮิอะซะ		ริเริ่มลงมือทำ – เด็กได้เลือกตัดสินใจที่จะเลือกกว่าจะเป็นตัวละครใดหรือแสดงบทบาทใด
10	เจ้าหนูปิงปอง	3. ขั้นสรุป - สะท้อนความคิด (Reflection) ทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตนเอง และการแสดงของตนเอง	มุ่งมั่นและเพียรพยายาม – เด็กมีเป้าหมายในการเล่นหรือแสดงและพยายามไปสู่เป้าหมายจนความมุ่งมั่น
11	โจรขโมยหนังสือ		
12	มดขยันกับจิ้งจอกเสียงใจ		
13	บิกซ่าจีโมโห		ยืดหยุ่นความคิด - เด็กจะได้ฝึกทักษะความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและอาจไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้ เพราะเหตุที่คาดคิดเกิดขึ้นได้เสมอบนเวที ควบคุมอารมณ์ – ในระหว่างการเล่นสมมติย่อมต้องเกิดอุปสรรคระหว่างทางที่อาจทำให้เด็กรู้สึกผิดหวังล้มเหลวและมีความขัดแย้งกับเพื่อน แต่เด็กจะพยายามอดทนอดกลั้นและหาวิธีที่จะผ่านอุปสรรค
14	ประเมินการคิดเชิงบริหารหลังการทดลอง และประเมินความพึงพอใจ		

3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย
ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ประเมินความพึงพอใจของครูที่ใช้นวัตกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุด
กิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยใน
โรงเรียนขนาดเล็ก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่น
ละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก
ไปตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลคือ E1 มีค่าเท่ากับ 87.56 และ E2 มีค่าเท่ากับ 86.03

ตารางที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละคร
และบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาด
เล็ก (E1/E2)

ประสิทธิภาพ	คะแนนร้อยละระหว่างการทดลอง	คะแนนร้อยละหลังการทดลอง
E ₁ /E ₂	E ₁ = 87.56	E ₂ = 86.03

จากตารางที่ 5 นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและ
บทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นไปตาม
เกณฑ์ 80/80 ได้ผลคือ E1 มีค่าเท่ากับ 87.56 และ E2 มีค่าเท่ากับ 86.03

2. ผลการใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ
เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระ
จากกัน (t-test แบบ Dependent)

โรงเรียน			ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง
----------	--	--	------------------	------------------

	จำนวนเด็ก ปฐมวัย (คน)	จำนวนครู ปฐมวัย (คน)	$\bar{X}$	<i>S.D</i>	$\bar{X}$	<i>S.D</i>
1. โรงเรียนศิริราษฎร์สามัคคี	35	3	1.41	0.69	4.12	0.72

ตารางที่ 5 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนเด็ก ปฐมวัย (คน)	จำนวนครู ปฐมวัย (คน)	ก่อนการ ทดลอง		หลังการ ทดลอง	
			$\bar{X}$	<i>S.D</i>	$\bar{X}$	<i>S.D</i>
2. โรงเรียนวัดสมานประชาชน	25	3	1.37	0.68	4.16	0.73
3. โรงเรียนวัดเขามโน	30	3	1.34	0.66	4.18	0.69
4. โรงเรียนบ้านช่อกระถินพัฒนา	30	3	1.37	0.68	4.12	0.72
5. โรงเรียนบ้านเนินเวียง	25	3	1.34	0.66	4.18	0.69
6. โรงเรียนสระวิทยา	19	3	1.41	0.69	4.11	0.67
7. โรงเรียนวัดทับกฤชเหนือ	25	3	1.37	0.68	4.10	0.71
8. โรงเรียนวัดเนินสะเคา	22	3	1.34	0.66	4.16	0.73
9. โรงเรียนวัดแสงรังสรรค์	20	3	1.41	0.69	4.18	0.69
10. โรงเรียนวัดหัวจั่ว	22	3	1.41	0.69	4.12	0.72
11. โรงเรียนศึกษาศาสตร์	16	3	1.34	0.66	4.16	0.73
12. โรงเรียนสังข์บุญธรรมราษฎร์ นุสรณ์	32	3	1.41	0.69	4.11	0.67
13. โรงเรียนวัดหนองแพงพวย	17	3	1.37	0.68	4.11	0.67
รวม	318	39	1.37	0.30	4.13	0.03

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ

กลุ่มเป้าหมาย	$\bar{X}$	<i>S.D</i>	df	t	P
ก่อนทดลอง	1.37	0.30	29	13.048	0.001**
หลังทดลอง	4.13	0.03			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 6 พบว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย หลังทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.13 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ สามารถส่งเสริมทักษะการบริหารสมองของเด็กได้

ตารางที่ 7 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่ใช้ใช้นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ลำดับ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านเนื้อหาและกระบวนการ				
1	นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	4.60	0.61	มากที่สุด
2	สามารถนำไปใช้สอนเด็กปฐมวัยได้จริง	4.20	0.60	มาก
3	มีความคู่มือและแผนการสอนครบถ้วน มีการอธิบายอย่างละเอียดเพื่อให้เข้าใจง่าย	4.70	0.70	มากที่สุด
ด้านผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก				
4	แต่ละขั้นตอนมีการสอดคล้องและต่อเนื่องกัน สามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ในทุกขั้นตอน	4.70	0.70	มากที่สุด
5	นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ สามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กได้ ดังนี้ ความจำเพื่อใช้งาน, ยังคิดไตร่ตรอง, ยืดหยุ่นความคิด, จดจ่อ ใส่ใจ, ความคุมอารมณ์, ติดตาม ประเมินตนเอง, ริเริ่มและลงมือทำ, วางแผน จัดระบบ ดำเนินการ, มุ่งเป้าหมาย	4.50	0.69	มาก

ลำดับ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านเนื้อหาและกระบวนการ				
6	มีการวัดและประเมินผลมีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้	4.60	0.61	มากที่สุด
รวม		4.55	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่ใช้ในวัดกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการประเมินคุณภาพของนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลคือ E1 มีค่าเท่ากับ 87.56 และ E2 มีค่าเท่ากับ 86.03 เนื่องจากกระบวนการมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กในวัย 3-6 ปี และมีรูปแบบ กระบวนการที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กในวัย 3-6 ปี และมีรูปแบบ กระบวนการที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับ Dawson, P., & Guare, R. (2014) กล่าวว่า การคิดเชิงบริหาร คือ ทักษะของสมองที่เป็นชุดกระบวนการทางความคิด ที่ทำงานในสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการคิด การรู้สึก และการกระทำของมนุษย์ ช่วยให้มนุษย์เราคิดเป็น มีเหตุผล มีเป้าหมาย ชัดเจน ยั้งยั้งใจได้ กำกับอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้ วางแผนทำงานเป็น มุ่งใจจดจ่อ ทำอะไรไม่วกแวก จดจำคำสั่ง และจัดการกับงานหลาย ๆ อย่าง ให้ลุล่วงเรียบร้อยได้ โดยยึดเป้าหมาย จัดลำดับงานเป็นขั้นเป็นตอน แล้วทำไปเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นรากฐานที่นำไปสู่การมีพัฒนาการครบด้านของมนุษย์ทุกคน และการคิดเชิงบริหารก็เกิดขึ้นในสมองส่วนหน้าของเราทุกคนนี้เอง แม้ว่าสมองส่วนหน้าของเราเปรียบเสมือน CEO ที่ควบคุมความคิด การตัดสินใจ อารมณ์การแสดงออก และการกระทำของมนุษย์เรา โดยสมองส่วนหน้าทำหน้าที่เป็นหลัก แต่ไม่ใช่สมองส่วนหน้าควบคุมทั้งหมด เพียงอย่างเดียว หากแต่ทำงานร่วมกับสมองส่วนอื่น ๆ ตามทฤษฎี Integrative Theory นอกจากนี้ Vygotsky (1978) ได้กล่าวว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ๆ จะช่วยสนับสนุน

ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เรียกว่า Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่หรือจากการทำงานร่วมกันกับเพื่อนที่มีประสบการณ์หรือความรู้มากกว่าเด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้เป็นความรู้ที่ถาวรต่อไป

2. เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเชิงบริหาร หลังการใช้วัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนการใช้วัตกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านวัตกรรมนี้ สามารถส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กได้ เนื่องจากการแสดงบทบาทสมมติและละครเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกทางภาษาและท่าทางของตัวเอง เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กได้รู้จักคิด ได้ลงมือปฏิบัติ และมีโอกาสได้แสดงออกเรียนรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น และรับรู้ประสบการณ์ในแง่ต่าง ๆ ของชีวิตมากขึ้น สอดคล้องกับ Center on the Developing Child. (2015) ที่ได้อธิบายแนวการจัดกิจกรรมการคิดเชิงบริหารของสมองสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ไว้ว่า การคิดเชิงบริหารของสมองและการกำกับตนเอง (Self-regulation) มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ดังนั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหากิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาเด็กแต่ละคนเด็ก ในวัยนี้จำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทและโครงสร้าง (structures) ด้วยตัวเอง ดังนั้นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กในวัยนี้คือการค่อย ๆ เปลี่ยนเด็กให้พึ่งพาผู้ใหญ่น้อยลง เมื่อเด็กมีความพร้อมให้เด็กได้ช่วยเหลือตัวเองมากขึ้นและลดการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ลง นอกจากนี้การเล่นบทบาทสมมติและละครช่วยกระตุ้นจินตนาการของเด็ก เด็กจะสมมติและแสดงบทบาทที่ตัวเองต้องการ เช่น สมมติว่าตัวเองกำลังทำกับข้าว หรือเล่นบทเป็นครูกับนักเรียน เป็นกัปตันขับเครื่องบิน เป็นต้น การเล่นบทบาทสมมติและละครนี้ช่วยให้เด็กสนุกสนาน เพราะได้นำสิ่งที่อยู่ภายใน ทั้งประสบการณ์เดิม อารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการ มาแสดงออกได้อย่างอิสระ เด็กจะรู้สึกผ่อนคลาย ได้คิดและลงมือทำ โดยเกิดจากการริเริ่มของเด็กเอง เมื่อเด็กเล่นสมมติบ่อย ๆ เด็กจะมีทักษะในการสวมบทบาทเป็นสิ่งที่ตนต้องการ รู้จักที่จะสลับบทบาทกันเล่น ซึ่งเป็นทักษะก่อนที่จะนำไปสู่การเล่นละคร

3. ความพึงพอใจของครูที่ใช้วัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เนื่องจากรูปแบบการสอนครั้งนี้ มีกระบวนการที่เหมาะสมกับความสามารถ ความรู้ในเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถ วัย และความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับ อรทัย บุญเที่ยง (2562) ที่กล่าวว่า ครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีความพึงพอใจที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ทักษะทางสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function: EF) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

นวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเล่นละครและบทบาทสมมติ ควรจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การใช้เครื่องดนตรี การเล่นเกม กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหานวัตกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับบริบทสังคมในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ. (2560). การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมิน การ คิดเชิงบริหาร ในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุภาวดี หาญเมธี. (2559). พัฒนาทักษะสมอง EF ด้วยการอ่าน. กรุงเทพฯ: บริษัท ไอดี ออล ดิจิทัล พรินท์จำกัด (สำนักงานใหญ่).

อรัญญ์ บุญเที่ยง. (2562). ผลการศึกษาการบูรณาการจัดการเรียนรู้ทักษะทางสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function: EF) ของครูผู้ดูแลเด็กเล็กในเขตพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

Center on the Developing Child. (2015). *Activities Guide: Enhancing and Practicing Executive Function Skills with Children from Infancy to Adolescence*.

Retrieve from <https://developingchild.harvard.edu>.

- John Dewey. (1969). *Philosophy Education, and Reflective Thinking*. In Thomas O. Buford Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Dawson, P., & Guare, R. (2014). *Interventions to promote executive development in children and adolescents*. In Handbook of executive functioning. Springer, NY. 427-443.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Toward a Philosophy of Education*. New York: The Macmillan Company
